

א. ביבליוגרפיה ל'ספרות הכללים'

א' יעללינעק	קונטרס הכללים	ווינא, תרל"ח.
אבן מוסא	דרכי הק"ו	לר' אברהם בן דון שלמה עקרה. בתוך –'מהררי נמרים', ויניציאה, שני"ט.
אברהם בן דוד	פירוש ליי"ג מידות דר"י	ליורנו, תקמ"א.
אברהם עקרה	כללי הגמרא לר' ע' הספרדי	נדפס מחדש בקובץ דרכי וכללי הגמרא, בתוך ספר מהררי נמרים, הוצאת המוסד לעידוד לימוד התורה, ירושלים, תשנ"ח.
אהרון אבן חיים	מידות אהרון	ירושלים, מכון בני יששכר, תשנ"ב.
אליהו גאליפפה	פירוש הק"ו ידי אליהו	קושטא, תפ"ח.
דוד נטו	מטה דן וכוזרי שני	ירושלים תשי"ח.
זרחיה בן יצחק הלוי	ספר הצבא	שקלאו, תקס"ג.
חיים בכרך	אסיפת הכללים	קונטרס על כללי הגמרא בתוך שו"ת חוות יאיר, רמת-גן, תשנ"ז.
יוסף אבן כספי	טירת כסף	פרעסבורג, תרצ"ה.
יוסף בן מאיר תאומים	גינת ורדים	לבוב, תקצ"ה.
יוסף קארו	כללי הגמרא	בתוך הליכות עולם, שאלוניקי שנ"ח ¹ ; מהד' אחרונה, ירושלים, התשס"ה.
יעקב חאגיז	דרכי המשנה וכללותיה	2 כר', ליוראנו, תי"ג.
יעקב חאגיז	תחילת חכמה	בתוך ספר כריתות, וירונה, ת"ז.
יצחק קנפטון	דרכי הגמרא (מהדורת א. וויס)	ישראל, תשנ"ב
יצחק קנפטון	דרכי התלמוד (מהדורת ש. לנגה)	ירושלים, תשמ"א.
ישועה בן יוסף השני	הליכות עולם	ליורנו, תקנ"ב ¹ ; מהד' אחרונה, ירושלים, תשנ"ו.
ישעיה הלוי הורוביץ	כללי הגמרא	בתוך ספר 'שני לוחות הברית', פלדהיים, ירושלים, תשמ"ט.

ישעיהו הלוי הורוביץ	פירוש לייג מידות דר"י	בתוך ספר 'שני לוחות הברית', פלדהיים, ירושלים, תשמ"ט.
לוי בן גרשם	'שערי צדק'	י. ואלף, ירושלים, תרמ"ד.
מלאכי בן יעקב הכהן	יד מלאכי	ליוורנו, תקכ"ז.
משה חאגיז	לקט הקמח על המשנה	ונדסבק תפ"ו ¹ ; בני-ברק, תשמ"ג.
משה חיים לוצאטו	דרך תבונות	לבוב, תקצ"ג.
שלמה אלגאזי	יבין שמועה	באור על 'הליכות עולם', ויניציאה, שצ"ט ¹ ; מהד' אחרונה, ירושלים, התש"ס.
שלמה אלגאזי	הליכות אלי	איזמיר, תר"ג ¹ , מהד' אחרונה, ירושלים תשנ"ח.
שמואל אבן סיריליו	כללי שמואל	מהדורת שב"ד סופר, ירושלים, תשל"ב.
שמואל אלבלנסי	דרכי הק"ו	ויניציאה, שני"ט, בתוך –'מהררי נמרים' לר' אברהם בן דון שלמה עקרה.
שמואל אלבאנסי	פירוש ק"ו	נדפס על ידי אברהם בן שלמה עקרה, בספר מהררי נמרים, ויניציאה, שני"ט.
שמשון בן יצחק מקינון	ספר הכריתות	מהדורת סופר, תל-אביב, תשכ"ז.

ב. ביבליוגרפיה לספרות מחקר - ספרים

א' אבלי, זית רענן – פירוש על הילקוט, ויניציאה, תשט"ז.	אבלי, זית רענן
מ' אברהם, את אשר ישנו ואשר איננו, ירושלים, תשס"ו.	אברהם, את אשר ישנו
מ' אברהם, שתי עגלות וכדור פורח, ירושלים, תשס"ב.	אברהם, שתי עגלות
י' אדלר, עיון בלומדות, ניו-יורק, תשמ"ט.	אדלר, עיון
מ' אוסטורובסקי, המידות שהתורה נדרשת בהן, ירושלים, תרפ"ד.	אוסטורובסקי, המידות
א"א אורבך, ההלכה, מקורותיה והתפתחותה, גבעתיים, תשמ"ד.	אורבך, ההלכה
א"א אורבך, מעולמם של חכמים, ירושלים, תשמ"ח.	אורבך, מעולמם
א"א אורבך, בעלי התוספות, 2 כר', ירושלים, תש"ס.	אורבך, בעלי התוספות
דוד בן יצחק אזולאי, יעיר אוזן, חלק ראשון, בולגריא, תרצ"ו.	אזולאי, יעיר אוזן
ש' אטינגר, תולדות עם ישראל בעת החדשה, תל-אביב, תשכ"ט.	אטינגר, תולדות
מ' אידל, "לתולדות האיסור ללמוד קבלה לפני גיל ארבעים", <i>AYS</i> rewews (1980), חלק עברי.	אידל, לתולדות
ח' אלבק, פירוש למשנה, ירושלים, תשי"ט.	אלבק, פירוש למשנה
ח' אלבק, מבוא לתלמודים, תל-אביב, 1987.	אלבק, מבוא
י' אלגזי, ארעא דרבנן, ניו-יורק – ירושלים, תשכ"ג.	אלגזי, ארעא
שלמה די אוילוריה, ביס דרכך, ירושלים, תשס"ד.	אוילוריה, ביס דרכך
מ' אלון, המשפט העברי, מהדורה שלישית, ירושלים, תשנ"ח.	אלון, המשפט
י' אנגל, אתון דאוריתא, ירושלים, 1970, אנציקלופדיה תלמודית, בעריכת מאיר ברלין ושלמה יוסף זיון, ירושלים, תשי"ב-תשס"ז, 27 כרכים.	אנגל, אתון
י' אפרת, הפילוסופיה היהודית בימי הביניים: שיטות וסוגיות, תל אביב, תשכ"ה.	אנציקלופדיה תלמודית
י' אפרת, הפילוסופיה היהודית בימי הביניים: מונחים ומושגים, תל אביב, תשכ"ט.	אפרת, שיטות
י"נ אפשטיין, מבואות לספרות התנאים, ירושלים-תל אביב, תשי"ז.	אפרת, מונחים
י"נ אפשטיין, מבואות לספרות האמוראים, ירושלים, תשכ"ז.	אפשטיין, התנאים
אריסטו, אתיקה ניקומאכית, מהודרת י"ג ליבס, תל-אביב, תשמ"ה.	אפשטיין, האמוראים
Aristotle, <i>Topica</i> , The Loeb Classical Library, Great Britain	אריסטו, אתיקה
	אריסטו, טופיקה

- 1960.
- אריסטו, רטוריקה, מהדורת ג' צורן, תל-אביב, 2002.
- ר"ב אשכנזי, כללי התלמוד, ספר היובל לד"צ הופמן, ברלין, תרע"ד.
- I. M. Bochenski, *A History of Formal Logic*, University of Notre Dame, 1961.
- ד' בווארין, העיון הספרדי לפרשנות של מגורשי ספרד, ירושלים תשמ"ט.
- י' בכרך, מר קשישא, ירושלים, תשנ"ג.
- D. L. Black, *Logic and Aristotle's Rhetoric and Poetics in Medieval Arabic Philosophy*, Leiden – New-York – Kobenhavn – Koln, 1990.
- שמעון בן צמח, ספר התשבץ, לעמבערג, תרנ"א.
- ש"ה ברגמן, מבוא לתורת ההגיון, ירושלים, תשכ"ד.
- י' ברנדס, ראשיתם של כללי הפסיקה: משמעותם, הוצרותם והתפתחותם של כללי הפסיקה המתייחסים לתנאים וספרותם, עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית, תשס"ב.
- א' ברקוביץ, תורת ההגיון בהלכה, ירושלים, תשמ"ז.
- א' בשייצי, פירוש י"ג מידות בתוך "ספר העתקת התורה וחלוקת הרבנין והקראין ואופני ההקש ומצות עשה ולא תעשה להחכם כה"ר משה בשייצי זל"ה", כת"י סנט פטרסבורג, המכון ללימודים מזרחיים, A 217 (סרט 52785), דף 18ב-23א.
- י"ד גילת, פרקים בהשתלשלות ההלכה, רמת גן, תשנ"ד.
- L. Ginzberg, *Eine Unbekannte, The Old Rabbinic. Doctrine Of God*, 1937.
- L. Jacobs, *Studies in Talmudic Logic and Methodology*, London 1961.
- י"מ גוטמן, בחינת המצוות ובחינת קיום במצוות, ברסלאו, תרפ"ח.
- א' גולדברג, פירוש מבני ואנליטי לתוספתא, למסכת בבא-קמא, ירושלים, תשס"א.
- י"ד גילת, ספר זכרון, לב.צ. פריס, תל-אביב-ירושלים, תשכ"ט.
- אריסטו, רטוריקה**
- אשכנזי, כללי התלמוד**
- בוחנסקי, ההסטוריה של הלוגיקה**
- בווארין, העיון בכרך, מר קשישא**
- בלק, לוגיקה**
- בן צמח, התשבץ ברגמן, מבוא ברנדס, כללי הפסיקה ברקוביץ, ההגיון בהלכה בשייצי, פירוש י"ג מידות**
- גילת, פרקים גינצברג, חכמים קדומים ג'יקובס, מחקרים גוטמן, בחינת המצוות גולדברג, פירוש מבני גילת, ספר זכרון**

ד' גלאמב, התורה והתלמוד, ברלין, תרפ"צ.	גלאמב, התורה והתלמוד
י' גפני, היצירה הרוחנית ספרותית, ארץ ישראל מחורבן בית שני ועד הכיבוש המוסלמי, א, ירושלים, תשמ"ב.	גפני, היצירה
י"ז הלוי, חידושים וביאורים לזבחים, חלק א, בני-ברק, תשנ"ג.	גרי"ז, חידושים
ב' דה פריס, תולדות ההלכה התלמודית, תל אביב, תשכ"ב.	דה פריס, תולדות
ב' דה פריס, מחקרים בספרות התלמוד, ירושלים, תשכ"ז.	דה פריס, מחקרים
J.M. Harris, <i>How do we know this? Midrash and the Fragmentation of modern Judaism</i> , New York, 1956.	האריס, כיצד יודעים זאת?
ד"צ הופמן, מסלות לתורת התנאים, תל-אביב, תרפ"ח.	הופמן, מסלות
א' הורוביץ, פירוש למסכת נדה לרבנו חננאל מגניזת קהיר, ניו-יורק, תשמ"ו.	הורוביץ, פירוש לנדה
ח' הירשענזאן, ברורי המידות, ירושלים, תרפ"ט.	הירשענזון, ברורי המידות
ד' הלבני, מקורות ומסורות, 7 כר', תל אביב-טורונטו-ירושלים, תשכ"ט-תשס"ח.	הלבני, מקורות
ז' הלוי, ספר הצבא, בתוך כתבי הגאון ר"ע אלטשולר, בני-ברק, תשנ"ז.	הלוי, ספר הצבא
י"א הלוי, דורות הראשונים, חלק א, ברלין, תרפ"ג.	הלוי, דורות הראשונים
ק' המפל, פילוסופיה של המדע, תל-אביב: אוניברסיטה פתוחה, תשל"ט.	המפל, פילוסופיה
ד' הנשקה, משנה ראשונה בתלמודם של תנאים אחרונים, רמת-גן, תשנ"ז.	הנשקה, משנה ראשונה
ד' הרטמן, הרמב"ם הלכה ופילוסופיה, תל-אביב, תש"ם.	הרטמן, הרמב"ם
א"י השל, תורה מן השמים באספקלריה של הדורות, 3 כר', לונדון-ניו יורק-ירושלים, תשכ"ב-תש"ן.	השל, תורה מן השמים
ז' וואלף ב"ר ישראל, פירוש לברייתת ל"ב מידות, ווילנא, תרפ"ה.	וואלף, פירוש
א"ה וייס, דור דור ודורשיו, 3 כר', ניוארק, תרפ"ד ¹ , הוצ' אחרונה, ירושלים, תל אביב, תשכ"ד.	ווייס, דור דור ודורשיו
א' ווייס, דיונים וברורים בב"ק, ירושלים, תשכ"ז.	ווייס, דיונים וברורים
א' ווייס, היצירה של הסבוראים, ירושלים, תשי"ג.	ווייס, היצירה
א' ווייס, התהוות התלמוד בשלימותו, ניו-יורק, תשי"ג.	ווייס, התהוות התלמוד
א' ווייס, לחקר התלמוד, ניו-יורק, תשט"ו.	ווייס, לחקר התלמוד
א' ווייס, לקורות התהוות הבבלי, ירושלים, תשל"ל.	ווייס, לקורות התהוות

א' ווייס, מחקרים בתלמוד, ירושלים, תשנ"ה.	ווייס, מחקרים
א' ווייס, סדר הדיון : מחקרים במשפט התלמוד, ניו-יורק, תשי"ח.	ווייס, סדר הדיון
א' ווייס, על היצירה הספרותית של האמוראים, ניו-יארק, תשכ"ב.	ווייס, על היצירה
מ' ונטורה, מבוא למחשבת ישראל, תל-אביב, תשי"ט.	ונטורה, מבוא
מ' זילברג, כתבי משה זילברג, ירושלים, תשנ"ח,	זילברג, כתבי משה
א"י זסלנסקי, פחד יצחק, ירושלים, תשי"ט.	זסלנסקי, פחד יצחק
זרחיה בן שאלתיאל, תקות אנוש, מהדורת י" שווארץ, ברלין, תרכ"ח.	זרחיה, תקות אנוש
ר' טיילור, מטאפיסיקה, תרגום יעל כהן, ירושלים, 1983.	טיילור, מטאפיסיקה
י"ד יאליש, מלא הרועים, ווארשה (הודפס מחדש בניו יארק) ללא שנת הוצאה.	יאליש, מלא הרועים
יצחק אייזיק יהודה יחיאל, פרוש לתורת כהנים, לעמרעג, ללא שנת הוצאה.	יחיאל, פרוש
א' יצחק, פרוש לתורת כהנים, על-פי קרבן אהרון, לעמברעג, ללא שנת הוצאה.	יצחק, פרוש
E. Kapp, <i>Syllogistic</i> , in J. Barnes et al. (ed), <i>Articles on Aristotle</i> , London 1975.	כאפ, סילוגיסטיקה
מ"מ כשר, מפענח צפונות, ירושלים, תשל"ו.	כשר, מפענח
א' לוי, יסודות ההלכה, מחקר על השתלשלות ההלכה מימי קדם עד זמן התלמוד, תל-אביב, תש"ך.	לוי, יסודות
ז' לוי, הרמנויטיקה, תל-אביב, תשמ"ז.	לוי, הרמנויטיקה
י' לוי, יסודות תורת ההגיון, ירושלים, תשי"ס.	לוי, יסודות
י"ל לוי, יהדות ויוונות בעת העתיקה : עימות או מיזוג, ירושלים, תשי"ס.	לוי, יהדות
S. Lieberman, <i>Texts and Studies</i> , New York, 1974.	ליברמן, טקסטים
ש' ליברמן, יוונית ויוונות בארץ ישראל, ירושלים, תשמ"ד.	ליברמן, יוונית ויוונות
ש' ליברמן, מחקרים בתורת ארץ ישראל, (עורך דוד רוזנטל), ירושלים, תשנ"א.	ליברמן, מחקרים
ש' ליברמן, ספרי זוטא (מדרשה של לוד) תלמודה של קיסרין, ניוארק, תשכ"ח.	ליברמן, ספרי זוטא
ש' ליברמן, תוספתא כפשוטה (10 כרכים), ניוארק, תשט"ו-תשמ"ח.	ליברמן, תוספתא
ש' ליברמן, תוספת ראשונים, א-ד, ירושלים, תרצ"ז-תרצ"ט.	ליברמן, תוספת ראשונים
M. Mahdi, "Logic and Language in Classical Islam", in G. E	מהדי, לוגיקה ולשון

- von Grunebaum (ed.), *Logic in Classical Islamic Culture*, Wiesbaden 1970.
- משנת רבי אליעזר
נאה, לשון התנאים
- מדרש ל"ב מידות, ניו-יורק, תרצ"ד. הודפס מחדש בירושלים, תשי"ל.
ש' נאה, לשון התנאים בספרא על-פי כתב יד וטיקאן 66, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, בר-אילן, תשמ"ט.
- ניל, התפתחות הלוגיקה
- W. Kneale & M. Kneale, *The Development of Logic*, Oxford, 1962.
- נויבאור, על סופרים
סטיוארט, המספרים
- י"י נויבאור, הרמב"ם על דברי סופרים, ירושלים, תשי"ז.
א' סטיוארט, המספרים של הטבע, אור יהודה, 1999.
- סלומקווסקי, טופיקה
- P. Slomkowski, *Aristotle's Topics*, (Brill) Leiden-New-York-Koln, 1997.
- סלימן, קול גדול
ספר מצוות גדול
- י' סלימן, קול גדול ולא יסף: תורת ישראל בין שלמות להשתלמות, ירושלים, תשנ"ט.
ספר מצוות גדול לרבינו משה יעקב מקוצי, ללא מקום, תשנ"א.
- עייאש, ארעא
ענגיל, לקח טוב
- י' עייאש, ארעא דארעא, פירוש לספרו של ישראל יעקב אלגזי, ארעא דרבנן, ניו-יורק, ירושלים, תשכ"ג.
י' ענגיל, לקח טוב, ווארשה, תרנ"ג.
- עמיאל, המידות
פינקלשטיין, ספרא
- מ"א עמיאל, המידות לחקר ההלכה, ירושלים, תרצ"ט.
א"א פינקלשטיין, ספרא דבי רב, 3 כר', ניו-יורק, תשנ"א-תשנ"ו.
- פירוש קדמון
פיש, לדעת
- פירוש קדמון לבבא-בתרא, ירושלים, תשל"א.
מ' פיש, לדעת חכמה, קיבוץ מאוחד ומכון וואן ליר, 1979.
- פלדמן, מלחמות ה'
פלונגיאן, תל-פיות
- S. Feldman, *The Wars of the Lord*, I, Philadelphia, 1984.
מב"ש פלונגיאן, תל-פיות, וילנא, תר"ט.
- פרידמן, חמש סוגיות
פרנק, הר צבי
- ש"י פרידמן (עורך), חמש סוגיות מן התלמוד הבבלי, האיגוד לפרשנות התלמוד, ירושלים, תשס"ב.
צ"ב פרנק, הר צבי, ירושלים, תשמ"ט.
- פרנקל, דרכי המשנה
פרנקל, דרכי האגדה
- ז' פרנקל, דרכי המשנה, ווארשה, תרפ"ג.
י' פרנקל, דרכי האגדה והמדרש, 2 כר', תל-אביב, 1996.
- פרנקל, דרכו של רש"י
- י' פרנקל, דרכו של רש"י בפרושו לתלמוד הבבלי, ירושלים, תשל"ה.

ש' פרנקל, ספר המפתח לבבא-קמא, כ"ב, תשנ"ו.	פרנקל, ספר המפתח
A. Sion, <i>Judaic Logic: A Formal Analysis of Biblical, Talmudic and Rabbinic Logic</i> , Geneva, Switzerland, 2002.	ציון, לוגיקה יהודית
מי צ'רניק, גזירה שוה, לוד, תשנ"ד.	צ'רניק, גזירה שוה
מי צ'רניק, לחקר המידות "כלל ופרט וכללי" ו"ריבוי ומיעוט" במדרשים ובתלמודים, לוד, תשמ"ד.	צ'רניק, לחקר המידות
I. M. Copi, <i>Symbolic Logic</i> , New-York, 1973.	קופי, לוגיקה סימבולית
א"מ קופי, מבוא ללוגיקה, תל אביב, תשל"ז.	קופי, מבוא ללוגיקה
י' קופרמן, פשוטו של מקרא, ירושלים, תשל"ד.	קופרמן, פשוטו
ש' קלוגר, מי נדה – פירוש למסכת נדה, ירושלים, תשנ"ז.	קלוגר, נדה
ר' יהודה בר קלונימוס, ערכי תנאים ואמוראים, מהדורת מ"י הכהן בלוי, ניו-יורק, תשנ"ד.	קלונימוס, ערכי תנאים ואמוראים
י' קמחי, ספר הברית, מהד' א. תלמגי, ירושלים, תשל"ד.	קמחי, ספר הברית
א' קפלן, מיתולוגיה של מדעי ההתנהגות, ירושלים, תשל"ט.	קפלן, מיתולוגיה
ר' קצוף, תורה לשמה, מחקרים במדעי היהדות לכבוד פרופ' שמא פרידמן, ירושלים, תשס"ח.	קצוף, תורה לשמה
פירוש רבינו גרשום השלם על מסכת ב"ב, ירושלים, תשנ"ט.	רבינו גרשום, ב"ב.
אבירם רביצקי, השפעת הלוגיקה האריסטוטלית על הבנת דרכי הדרשה ההלכתית בימי הביניים: עבודת דוקטור, אוניברסיטה עברית, תשס"ה.	רביצקי, השפעת הלוגיקה
ש' רוזנברג, 'לוגיקה ואותולוגיה בפילוסופיה היהודית במאה הי"ד' עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית ירושלים, תשל"ד.	רוזנברג, לוגיקה
י"ד רוט, שערי המדות, ניו-יורק, תשכ"א.	רוט, שערי המדות
י' רוטנשטרייך, המחשבה היהודית בעת החדשה, תל-אביב, תשמ"ז.	רוטנשטרייך, המחשבה
משה בן מימון, מלות ההגיון, מהדורת ח"י רות, ירושלים, תשכ"ה.	רמב"ם, מלות ההגיון
ראובן גירונדי, פירוש על ב"ב, מוסד הרב קוק, ירושלים, ללא שנת הוצאה.	ר"נ, פירוש על ב"ב
ד' רפל, הויכוח על הפלפול, ירושלים, 1979.	רפל, על הפלפול
א' שבייד, דמוקרטיה והלכה, ירושלים, תשנ"ז.	שבייד, דמוקרטיה

א' שגיא, אלו ואלו : משמעותו של השיח ההלכתי, תל-אביב, 1966.	שגיא, אלו ואלו
. Schwarz, <i>Der Hermeneutische Kontext</i> , Wien 1921.	שווארץ, הקונטקסט
	ההרמנויטי
A. Schwarz, <i>Die Hermeneutische Quantitätsrelation</i> , Wien und Leipzig 1916.	שווארץ, יחס
	הכמות ההרמנויטי
A. Schwarz, <i>Die Hermeneutische Antinomie</i> , Wien und Leipzig 1913.	שווארץ, האניטינומיה
	ההרמנויטית
A. Schwarz, <i>Die Hermeneutische Induktion</i> , Wien 1909.	שווארץ, האינדוקציה
	ההרמנויטית
א' שווארץ, קל וחומר בספרות התלמודית, קראקה, 1905.	שווארץ, קל וחומר
A. Schwarz, <i>Der Hermeneutische Syllogismus</i> , Wien 1901.	שווארץ, הסילוגיזם
	ההרמנויטי
A. Schwarz, <i>Die Hermeneutische Analogie</i> , Wien 1897.	שווארץ, האנלוגיה
	ההרמנויטית
א' שווארץ, הגזירה השה, קראקה, תרנ"ח.	שווארץ, הגזירה השה
י' שילה, כללי התלמוד לר' עמנואל הספרדי, עבודת מסטר, אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"א.	שילה, כללי התלמוד
ש"י הכהן שקאפ, שערי ישר, ניו-יורק, 1950.	שקאפ, שערי ישר
י"מ תא-שמע, הספרות הפרשנית לתלמוד באירופה ובצפון אפריקה, ירושלים, תש"ס.	תא-שמע, הספרות הפרשנית
י"מ תא-שמע, שיקולים פילוסופיים בהכרעת ההלכה, ירושלים, תשנ"ו.	תא-שמע, שיקולים פילוסופיים
י"מ תאומים, גינת וורדים, ירושלים, תשי"א.	תאומים, גינת וורדים
י"מ תאומים, שושנת העמקים, ירושלים, תשי"א.	תאומים, שושנת העמקים
תוספות ישנים לבבא-בתרא, פירוש על ב"ב, מוסד הרב קוק, ירושלים, ללא שנת הוצאה.	תוספות ישנים
תורת כהנים, מהודרת פריעדמאן, ירושלים, תשס"ב.	תורת כהנים
י' חאגיז, תחלת חכמה, ווארשה, 1885.	תחלת חכמה

ג. ביבליוגרפיה לספרות מחקר - מאמרים

- אבן מוסא, פירוש** מ' היגער, "פירוש ר' משה אבן מוסא על הי"ג מדות של ר' ישמעאל", בתוך: א' על י"ג מידות מרכס (עורך), ספר היובל ללוי גינצבורג (החלק העברי), ניו-יורק תש"ו, עמ' צג-קכז.
- אברהם, אנלוגיה** מ' אברהם, "אנלוגיה ואינדוקציה בהלכה", בתוך: צהר, טו (תשס"ב), עמ' 23-34.
- אברהם, בין מחקר** מ' אברהם, "בין מחקר לעיון, הרמנויטיקה של טקסטים קאנוניים", בתוך: אקדמות, 6 (תש"ס), עמ' 161-180.
- אברהם, הקל וחומר** מ' אברהם, "הקל וחומר כסילוגיזם מודל אריתמטי", בתוך: הגיון, מחקרים בדרכי חשיבה של חז"ל, ב (תשנ"ג), עמ' 29-46.
- אברהם, מעמדן** מ' אברהם, "מעמדן הלוגי של דרכי הדרש", צהר, יב (תשנ"ט), עמ' 9-22.
- אופנהיים, הערות** ד' אופנהיים, "הערות והארות על י"ג מדות הדרש של רבי ישמעאל ועל הפירוש המיוחס לרש"י ז"ל", ישרון, ח (תרכ"ח), עמ' 201-205.
- אופנהיים, דברי סופרים** ח' אופנהיים, "דברי סופרים", ישרון, ה (תרכ"ה) עמ' יז-ל.
- אורבך, הדרשה** א"א אורבך, "הדרשה כיסוד ההלכה ובעית הסופרים", תרביץ, כז (תשי"ח), עמ' 166-182.
- אורבך, מסורת** א"א אורבך, "מסורת והלכה", תרביץ, נ (תשמ"א), עמ' 136-163.
- איזנברג, שלוש עשרה מדות** י' איזנברג, "שלוש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן", שמעתין, ד (תשכ"ז), עמ' 47-53.
- אלבק, ההלכות והדרשות** ח' אלבק, "ההלכות והדרשות", בתוך: ספר היובל לא' מרכס, ניו-יורק, תש"י, עמ' א-ח.
- אליקים, גורעין** נ' אליקים, "גורעין ומוסיפין ודורשין", כמידה פרשנית בהלכה", בתוך: שמעתין, 151 (תשס"ד), עמ' 60-70.
- אפרת, מלות ההגיון** I. Efros, "Maimonides' Treatise on Logic", PAAJA, 34 (1966), pp 155-160.
- אפשטיין, למשנת רבי אליעזר** י"נ אפשטיין, "למשנת רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי", תרביץ, ד (תרצ"ג), עמ' 343-353.

- ארליך, אלו ואלו** ג' ארליך, "אלו ואלו", בתוך: הגיון - מחקרים בדרכי החשיבה של חז"ל, משה קופל ועלי מרצבך, ישראל, תשנ"ה, עמ' 143-152.
- בלוי, השוואות** י"א בלוי, "השוואות בין המשפט העברי להלניסטי-מצרי", המשפט העברי, ה (תרצ"ו), עמ' 13-31.
- בלידשטיין,** י' בלידשטיין, "מסורת וסמכות מוסדית: לרעיון תורה שבע"פ במשנת הרמב"ם דעת, 16 (תשמ"ו), עמ' 11-27.
- בן מנחם, יחס** ח' בן מנחם, "יחס התלמוד הירושלמי והתלמוד הבבלי לסטיית שופט מן הדין", שנתון המשפט העברי, ח (תשמ"א), עמ' 113-134.
- ברונשוויג, לוגיקה וחוק** R. Brunschvig, "Logic and Law in Classical Islam", G. E. von Grunebaum (ed.), *Logic in Classical Islamic Culture*, Wiesbaden 1970, pp. 9-20.
- ברגמן, גזרה שוה** י' ברגמן, "גזרה-שוה מהי?" סיני, עא (תשל"ב), עמ' קלב-קלט.
- ברויאר, מנעו** מ' ברויאר, "מנעו בניכם מן ההגיון", בתוך: מכתם לדוד, י"ד גילת, א' שטרן (עורכים), רמת-גן, תשל"ח, עמ' 242-261.
- ברכפלד, הפשטה** מ' ברכפלד, "הפשטה מתימטית של הק"ו", על פי ספר הליכות עולם, בתוך: ספר הגיון, מחקרים בדרכי חשיבה של חז"ל, משה קופל ועלי מרצבך, רמת-גן, תשנ"ה, עמ' 11-21.
- גוטמן, תורה בתלמוד** י"מ גוטמן, "תורה בתלמוד", בתוך: ספר היובל לכבוד אדולף שווארץ, ברלין-ווינא, 1917, עמ' 1-8.
- גולדברג, התורה שבכתב** א' גולדברג, "התורה שבכתב והתורה שבע"פ", מחניים, נו (תשכ"א), עמ' 81-80.
- גולדברג, להתפתחות א' גולדברג, "להתפתחות הסוגיא בתלמוד הבבלי ומקורותיה", תרביץ, לב (תשכ"ג), עמ' 143-152.**
- גולדברג, דרכו** א' גולדברג, "דרכו של ר' יהודה הנשיא בסידור המשנה", תרביץ, כח (תשי"ט), עמ' 260-269.
- גולומב, פרדוקס** ד' גולומב, "פרדוקס, בהמדות שהתורה נדרשת בהן", אוצר החיים, ט (תרצ"ג), עמ' 14-18.
- גרוס, קוים** א' גרוס, "קוים לתולדות הישיבה בקסטיליה במאה הטי"ו", פעמים, 31 (1987), עמ' 3-19.
- דה-פריס,** ב' דה-פריס, "המושגים 'מדאורייתא' ו'מדרבנן' בהתפתחותם", סורא, ד

- מדאורייתא** (תשכ"ד), עמ' 137-155.
- דה-פריס,** ב' דה-פריס, "לצורת ההלכות בתקופת התנאים", סיני, נו (תשכ"ה), עמ' ריב-רכה.
- לצורת ההלכות**
- דימיטרובסקי,** ח"ז דימיטרובסקי, "על דרך הפלפול" בתוך: ספר היובל לשי בארון, ירושלים, תשל"ה, עמ' קיא-קפא.
- פלפול**
- דרורי, שגגה** מ' דרורי, "שגגה במשפט העברי, טעות בדין וטעות בעובדה" בתוך: שנתון המשפט העברי, א (תשל"ד), 1974, עמ' 72.
- הירשברג, הבאורים** ח"ז הירשברג, "הבאורים התדירים על המקרא אשר נמסרו בצורת כללים", בתוך: מנחת בכורים לכבוד אריה שווארץ, וינא, תרפ"ו, עמ' 10-29.
- הלברטל,** מ' הלברטל, "ספר המצוות לרמב"ם, הארכיטקטורה של ההלכה והתיאוריה הפרשנית שלה", תרביץ, נט (תש"ן), עמ' 457-480.
- ספר המצוות**
- הרוי, גישות רבניות** W. Z. Harvey, "Rabbinic Attitudes Toward Philosophy" *Open Thou Mine Eyes*, Hoboken, New Jersey 1992, pp. 83-101.
- ויטמן, על היחס** ז' ויטמן, "על היחס בין הפשט לדרש", המעיין, יח (תשל"ז-תשל"ח), עמ' 26-50.
- ווינברג, לחקר המשנה** י' ווינברג, "לחקר המשנה", בתוך: ספר יובל לכבוד שמואל קלמן מירסקי, שמעון ברנשטיין וגרשון א. חורגין (עורכים), ניו-יורק, תשי"ח, עמ' 222-223.
- ווייס, שרידי** מ' ווייס, "שרידי שקלא וטריא מן התקופה שקדמה לבית שמאי ובית הלל", סידרא ד (תשמ"ח), עמ' 53-66.
- ווייס, הלוגיקה של הרמב"ם** R. L. Weiss, "On the Scope of Maimonides Logic, Or, What Joseph Knew", R. Link-Salinger (at al) ed., *A Straight Path, Studies in Medieval Philosophy and Culture, Essays in Honor of Arthur Hyman*, Washington 1988, pp. 255-265.
- וסטרייך, מגמות בתורת התנאים** א' וסטרייך, "דין שן ברשות הרבים-מגמות בתורת התנאים", דיני ישראל כג (תשס"ח).
- זיני, לוגיקה** א"ר זיני, "לוגיקה ומטפיזיקה בדרשות חז"ל", בתוך: ספר הגיון, מחקרים בדרכי החשיבה של חז"ל, מ' קופל וע' מרצבך (עורכים), ישראל, תשנ"ה, עמ' 65-78.
- חז"ל פ, מקורות** י"ח חז"ל פ, "מקורות נוספים באשר לתוקפן של המידות שהתורה נדרשת בהן ובעניין הכלל 'דאין אדם דן גזרה שווה מעצמו'", אסופות, יד (תשס"ב), עמ'

סט-פא.

- טולידאנו, ק"ו** יי טולידאנו, "לק"ו לבן מוסא", תרביץ, יד (תש"ג), עמ' 142.
- לבן מוסא**
- כהן, מידות** ד' כהן, "מידות שהתורה נדרשת בהן", שמעתין, 121 (תשנ"ה), עמ' 106-115.
- כהן, ל"ו מידות** ד' כהן, "ל"ו מידות", תרביץ, ב (תרצ"א), עמ' 249.
- כהנא, קוים** מ' כהנא, "קוים לתולדות התפתחותה של מידת 'כלל ופרט' בתקופת התנאים", בתוך: ספר זכרון לתרצה ליפשיץ, משה בר אשר, יהושע לוינסון וברכיהו ליפשיץ (עורכים), ירושלים, תשס"ה, עמ' 172-216.
- כהנא, סיכומי** ק' כהנא, "סיכומי האחרונים ליחס המדרש להלכה", חקר ועיון, א (תש"ד), תל-אביב, עמ' נח-סד.
- אחרונים**
- לוינגר, שלוש עשרה** י"מ לוינגר, "שלוש-עשרה המידות שהתורה נדרשת בהן: דרך חדשה להצגתן", בתוך: בד"ד - בכל דרכיך דעהו, 16 (תשנ"ז), עמ' 81-100.
- לוינ, על היחס** ח"י לוינ, "על היחס בין ההלכות והדרשות", בתוך: ספר היובל לא' וייס, ניו-יורק, תשכ"ד, עמ' לא-לה.
- מינקין, שערי צדק** ב' מינקין, "הספר שערי צדק ויחסו לרלב"ג", עלי ספר, יד (תשמ"ז), עמ' 55-58.
- מירסקי, הדרשה** ש' מירסקי, "הדרשה בתקופת המשנה והתלמוד", חורב, ז (תש"ג), עמ' 75-91.
- מרכס, כללי התלמוד** א' מרכס, "כללי התלמוד לר' בצלאל אשכנזי", בתוך: ספר לדוד צבי (האפמאן), החלק העברי, ברלין, תרע"ד, עמ' 179-217.
- נויבואר, הלכה ומדרש** י"י יעקב, "הלכה ומדרש הלכה", סיני, כב (תש"ח), עמ' מט-פ.
- סופר, ביאור ענינא** יי סופר, "ביאור ענינא דרבי אליעזר שמותי הוא", האהל, א (תשט"ז), עמ' קכ-קכד.
- סינקלר, חשיבה משפטית** ד' סינקלר, "חשיבה משפטית במשנתם של הרמב"ם והרמב"ן", א' ורהפטיג (עורך), מנחה לא"י: ספר היובל לר' אברהם ישעיה דולגין, ירושלים, תשנ"א, עמ' 349-355.
- סמית, לוגיקה** R. Smith, "Logic", in J. Barnes (ed.), "The Cambridge Companion to Aristotle", Cambridge 1995, pp. 27-65.
- פאווער,** יי פאווער, "דאוריתא דרבנן ודינים מופלאים", סיני, סז (תש"ל), עמ'

	כ-לה.	דאורייתא
	M. Fox, "On the Rational Commandments in Saadia's <i>Philosophy: A Reexamination</i> ", in M. Fox (ed.), <i>Modern Jewish Ethics</i> , Ohio 1975, pp. 174-186.	פוקס, על המצות השכליות
	א' פינטוך, "המונח 'דאורייתא' והמדות שהתורה נדרשת בהן : עיון חוזר בשורש השני", סיני, קיט (תשנ"ז), עמ' קנ-קס.	פינטוך, המונח דאורייתא
	א"א פינקלשטיין, "מדרש, הלכות והגדות", בתוך : ספר היובל ליצחק בער, ירושלים, תשכ"א, עמ' 28-47.	פינקלשטיין, מדרש, הלכות והגדות
	א"א פינקלשטיין, מתורתו של ר' נחוניא בן הקנה, בתוך : ספר היובל לרבי חנוך אלבק, ירושלים, תשכ"ג, עמ' 352-377.	פינקלשטיין, מתורתו חנוך אלבק, ירושלים, תשכ"ג, עמ' 352-377.
	א"א פינקלשטיין, "מדותיו של הלל במשאו ובמתנו עם זקני בתירא", הדואר, מב (תשכ"ג-תשכ"ד), עמ' 384-385.	פינקלשטיין, מידותיו של הלל
	א"א פינקלשטיין, "ושוב על מו"מ בין הלל ובני בתירא", בתוך : ספר היובל לצבי וולפסון, ירושלים, תשכ"ה, עמ' רג-רכד.	פינקלשטיין, שוב על מו"מ
	ש"י פרידמן, "הברייתות בתלמוד הבבלי ויחסן למקבילותיהן שבתוספתא", בתוך : עטרה לחיים, תש"ס, עמ' 163-201.	פרידמן, הברייתות
	ש"י פרידמן, "כיצד מדקדקין? עיון בשינויי הגרסות של התלמוד הבבלי לרגל הופעת י"ג כרכים של "דקדוקי סופרים השלם", תרביץ, סח (תשנ"ט), עמ' 129-161.	פרידמן, כיצד
	ש"י פרידמן, "כתבי היד של התלמוד הבבלי – טיפולוגיה של כתיב", מ' בר- אשר (עורך), מחקרים בלשון העברית ובלשונות היהודים, מוגשים לשלמה מורג, ירושלים, תשנ"ו, עמ' 163-190.	פרידמן, כתבי-יד
	ש"י פרידמן, "קבוצותיהם של כתבי-היד מן התלמוד הבבלי על פי כתיב ולשון", לשוננו, נז (תשנ"ד), 12-114.	פרידמן, קבוצותיהם
	ש"י פרידמן, "תוספתא עתיקתא : ליחס מקבילות המשנה והתוספתא" : (א) "כל כתבי הקודש" (שבת טז, א), תרביץ, סב (תשנ"ג), עמ' 313-338.	פרידמן, תוספתא
	ש"י פרידמן, "להתהוות שינוי הגירסאות בתלמוד הבבלי", סידרא, ז (תשנ"א), עמ' 67-102.	פרידמן, התהוות
	ש"י פרידמן, "לאגדה ההסטורית בתלמוד הבבלי", בתוך : ספר הזכרון לשאול ליברמן, ירושלים, תשמ"ט, עמ' 1-46.	פרידמן, לאגדה
	ש"י פרידמן, "הוספות וקטעי 'סברא' בפרק החובל (ב"ק פ"ח)", תרביץ,	פרידמן, הוספות

מ (תשל"א), עמ' 418-443.

- פריימאן, פירוש**
A. Freimann, "Die Hebräischen Kommentare zu den 13 Middot
י"ג מידות
des Rabbi Ismael", S. Krauss (ed.) *Festschrift Adolf*
Schwarz, Berlin und Wien, 1917, pp. 109-119.
- פריימן, פירוש**
א' פריימן, "פירוש רבינו הלל על ברייתא דרבי ישמעאל", בתוך: ספר זכרון
רבינו הלל
לכבוד ש"א פוזונסקי, ורשה, תרפ"ז, עמ' קע-קפ.
- ציפרנוביטש, בנין**
א' ציפרנוביטש, "בנין אב", השלח כ"ב (תר"ע), עמ' 431-438.
אב
- קובק, פירוש על**
י"י קובק, "פירוש על מדרש רבי ישמעאל ב"ג מדות שהתורה נדרשת בהן
מדרש
לה"ר שלמה יצחקי ז"ל", ישרון, י (תרכ"ח), עמ' 38-44.
- קונצט**
A. Kunst, "An Overlooked Type of Inference", Bulletin of the
School of Oriental and African Studies, (University of London),
X (1940-42) pp.976-993.
- קוק, בענין שבע**
ש"ח קוק, "בענין שבע מדות של הלל הזקן", הצפה לחכמת ישראל, יג
מידות
(תרפט), עמ' 90-91.
- קפלן, מדות ההיקש**
ד' קפלן, "מדות ההיקש", הפרדס, חוברת ח (תרצ"ג), עמ' 10-12.
- רבינוביץ, פרדוקסים**
ק' רבינוביץ, "פרדוקסים ופשרם בהגיונה של ההלכה", בתוך: מחקרים בדרכי
חשיבה של חז"ל, משה קופל ועלי מרצבך, רמת-גן, תשנ"ה, עמ' 77-109.
- רבינוביץ, על דברי**
נ' רבינוביץ, "על דברי סופרים", בתוך: ספר הגיון, גוש עציון, 1995, עמ' 87-98.
- רביצקי, ההיקשים**
א' רביצקי, "ההיקשים ההלכתיים כהיקשים דיאלקטיים במשנת הרמב"ם
והמידות שהתורה נדרשת בהן כ - TOPOI אריסטוטליים", תרביץ, עג
(תשס"ד), עמ' 197-224.
- רוזנברג, פירוש**
ש' רוזנברג, "פירוש י"ג מידות לר' דוד בן יוס טוב אבן ביליה", עלי ספר, י"ח
(תשנ"ה-תשנ"ו), עמ' 59-69.
- רוזנברג, הגיון**
ש' רוזנברג, "הגיון, שפה ופרשנות", בתוך: דת ושפה, מ' חלמיש, א' כשר
(עורכים), תשמ"ב, עמ' 105-113.

<p>ש' רוזנברג, "אפשרי ומצוי בלוגיקה הביניימית", עיון, כח (תשל"ח), עמ' 56-72.</p>	<p>רוזנברג, אפשרי</p>
<p>ד' רוזנוסר, "אין מוקדם ומאוחר בתורה", שמעתין, 150 (תשס"ג), עמ' 41-62.</p>	<p>רוזנוסר</p>
<p>ד' שוורץ, "הגיון עברי יחודי על פי משנת הרב הנזיר", בתוך: ספר הגיון, מחקרים בדרכי חשיבה של חז"ל, משה קופל ועלי מרצבך, רמת-גן, תשנ"ה, עמ' 23-33.</p>	<p>שוורץ, הגיון</p>
<p>ד' שוורץ, "הייתכן הגיון עברי מיוחד כהגיון לאומי?", דעת 27 (תשנ"א), עמ' 87-109.</p>	<p>שוורץ, היתכן</p>
<p>א' שוחטמן, "חובת ההנמקה במשפט העברי", שנתון המשפט העברי, ו-ז (תשל"ט-תש"ס), עמ' 319.</p>	<p>שוחטמן, ההנמקה</p>
<p>א' שוחטמן, "כללי התלמוד לר' בצלאל אשכנזי", שנתון המשפט העברי, ח (תשמ"א), עמ' 247-308.</p>	<p>שוחטמן, כללי התלמוד</p>
<p>י"ה שור, "מלות יונית שנסחו רבותינו ז"ל, לכתבן בתואר מלות עבריות", החלוץ, י (תרל"ח), עמ' 46-60.</p>	<p>שור, מלות יוניות</p>
<p>ע' שטיינזלץ, "האם ישנה לוגיקה תלמודית", בתוך: ספר הגיון, מחקרים בדרכי חשיבה של חז"ל, משה קופל ועלי מרצבך, רמת-גן, תשנ"ה, עמ' 13-21.</p>	<p>שטיינזלץ, האם ישנה</p>
<p>י' שטרן, "התחביר הלוגי כמפתח לסוד במורה הנבוכים", עיון, לח (תשמ"ט), עמ' 137-166.</p>	<p>שטרן, התחביר</p>
<p>ש"י שפרכר, "אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות", בתוך: הגיון, תשנ"ג, עמ' 56-65.</p>	<p>שפרכר, אין ריבוי</p>

ד. שותי"ם מתוך פרויקט השו"ת בר-אילן גירסה 13

- שו"ת אבני נזר, חלק אה"ע, סימן צה.
- שו"ת באר יצחק, אה"ע, א, סימן ה.
- שו"ת היכל יצחק, אה"ע, א, סימן ל.
- תשובות חכמי פרובינצא, סימן סז.
- שו"ת חתם סופר, חלק ז, סימן לג.
- שו"ת יביע אומר, חלק ה, אה"ע, סימן ב.
- שו"ת מהר"מ חלאווה, סימן קלה.
- שו"ת משיב דבר, חלק ד, סימן ע"ו.
- שו"ת מהר"ק החדשים, סימן כה.
- שו"ת נודע ביהודה, מהדורה קמא, אה"ע, סימן לג.
- פסקי דין רבניים, חלק ו.
- ראבי"ה, תשובות ובאורי סוגיות, תתקצ"א.